

Stappenplan GAS

GAS Geven: doelgericht werken aan taal en lezen in Passend Onderwijs

Versie augustus 2016

Auteurs

Judith Stoep

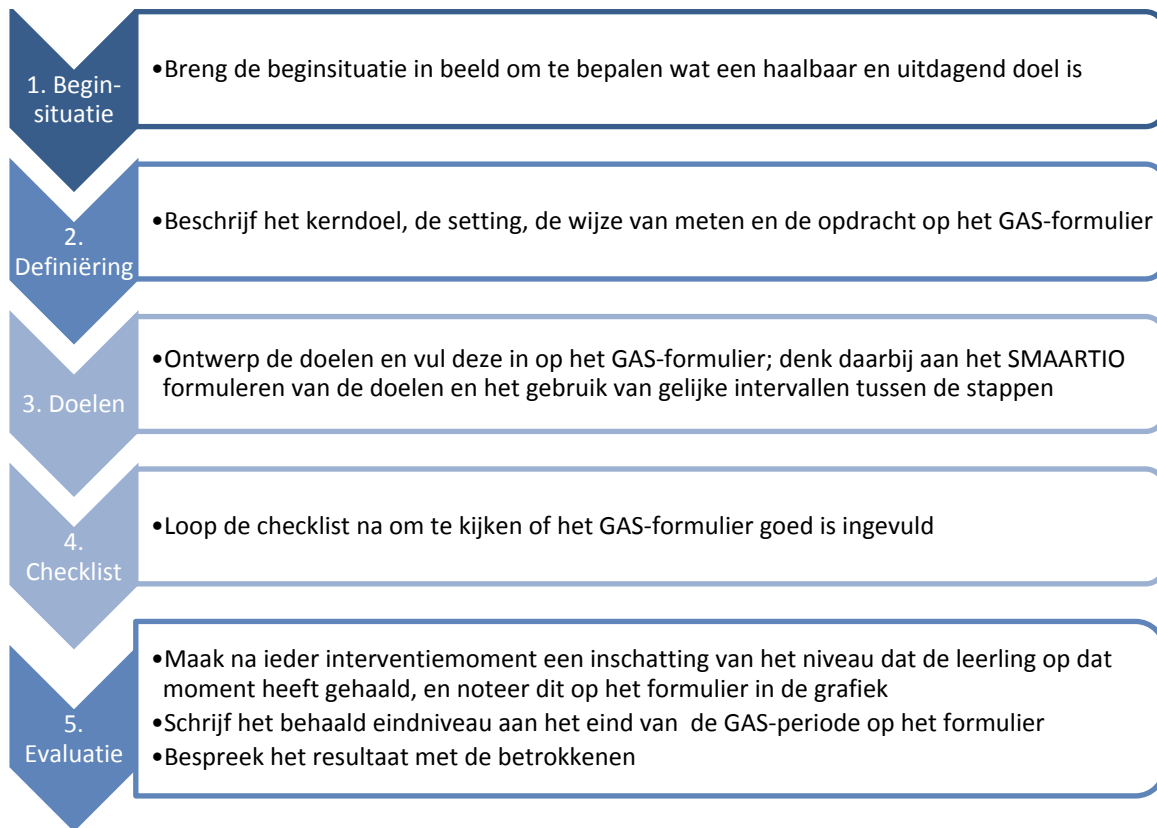
Marian Bruggink

Met medewerking van

Karin van Usen, Margje van der Schuit en Loes Luijten

Stappenplan GAS-schaal maken

Doorloop bij iedere GAS-cyclus de volgende stappen:

Stap 1: Beginsituatie in beeld brengen

Een doel wordt gesteld binnen een bepaald leerdomein. Om daarbinnen een relevant en passend doel te kunnen formuleren, is het helpend om de volgende gegevens te gebruiken voor het bepalen van de beginsituatie:

- de jaardoelen en het ontwikkelingsperspectief van het kind binnen dit leerdomein;
- gegevens over het huidige niveau van functioneren binnen dit leerdomein (zoals observaties, informatie uit het LVS, vragenlijsten, etc.);
- de individuele lesdoelen voor het kind;
- de groepsdoelen voor de klas.

Op basis van deze analyse breng je een prioritering aan in de doelen. Je selecteert maximaal 3 doelen waarvoor een GAS-schaal gemaakt gaat worden voor de komende interventieperiode. Bepaal vervolgens de tijdsperiode waarin je werkt aan het GAS-doel en plan aan de hand daarvan een meetmoment in. Vul deze gegevens, samen met de leerling- en leerkrachtgegevens, in op het GAS-formulier.

Stap 2: Definiëring

Beschrijf op het GAS-formulier de volgende vier onderdelen:

- a) Kerndoel: Noteer het kerndoel waarbinnen het individuele doel van het kind valt. Kies hiervoor een kerndoel uit het kader voor PO of SO.
- b) Setting: Formuleer kort de relevante achtergrond van het kind en de fysieke omgeving (plaats, aanwezige personen) waarin het doel gemeten wordt.
- c) Wijze van meten: Beschrijf zo exact mogelijk op welke manier de meting van het doel uitgevoerd wordt. Doe dit op zo'n manier, dat een ander de meting zou kunnen uitvoeren. Denk bijvoorbeeld aan aspecten als tijd, benodigde materialen en de procedure in stappen. Beschrijf ook welke variabele gemeten moet worden (bijvoorbeeld 'het aantal correct uitgesproken woorden').
- d) Opdracht: Formuleer in exacte bewoordingen wat de instructie/opdracht is die het kind krijgt tijdens de meting.

Stap 3: Doelen formuleren

Bij het formuleren van de doelen is het belangrijk om te denken aan:

a) *Het SMART formuleren van de doelen. Zijn de doelen...*

... specifiek?

Omschrijf het doel zo precies en concreet mogelijk, zodat duidelijk is wat je wilt bereiken. Het gaat om gedrag of een resultaat waaraan een kwalitatief (bijvoorbeeld 'verstaanbaar') of kwantitatief (bijvoorbeeld '10 procent') gegeven verbonden is.

Check: Kan een andere leerkracht/onderwijsassistent zich een concreet beeld vormen van het doel?

... meetbaar?

Formuleer het doel zo dat het binnen ongeveer 10 minuten meetbaar is. Kijk daarbij of de waarneming van het gedrag of resultaat 'zintuiglijk' is, dus of je het kunt horen, zien, etc.

Check: Zou een andere leerkracht/onderwijsassistent de meting kunnen afnemen?

... acceptabel?

Zorg dat het doel ingebed is in de bredere leerlijn van de leerling en aansluit bij de grotere doelen. Kijk ook of het een doel is waarvoor het kind, de ouders en jijzelf gemotiveerd zijn om het te bereiken.

Check: Willen kind, ouders en collega's dit doel gezamenlijk bereiken?

... realistisch?

Zorg dat het doel haalbaar, maar wel uitdagend is voor zowel het kind als voor jezelf. Hou daarbij rekening met de tijd, kennis, middelen en bevoegdheden die ervoor gevraagd worden.

Check: Zie je voor je hoe je het werken aan dit doel kunt inbedden in de dagelijkse onderwijspraktijk?

... tijdgebonden?

Leg vast wanneer je het doel formuleert en op welke datum je meet of het doel bereikt is.

Check: Heb je een start- en einddatum vastgesteld?

Niet SMART geformuleerd:

Doel: "Leerling X kan clusters van medeklinkers produceren."	Specifiek: -
	Meetbaar: -
	Acceptabel: ?
	Realistisch: ?
	Tijdgebonden: -

SMART geformuleerd:

Doel: "Leerling X kan over drie weken de clusters van medeklinkers produceren die als tweede medeklinker een 'r' hebben, met een accuraatheid van 85% of beter, in een setting waarbij een zin met een clusterwoord erin wordt nagezegd."	Specifiek: +
	Meetbaar: +
	Acceptabel: +
	Realistisch: +
	Tijdgebonden: +

b) Het bepalen van gelijke intervallen tussen de schalen.

Houd bij het invullen van de schalen de volgende volgorde aan:

1. Formuleer het gewenste doel op schaal 0.
2. Zet op schaal -2 de huidige situatie.
3. Formuleer op schaal -1 het doel dat precies tussen schaal 0 en schaal -2 in zit.
4. Ga vanuit schaal 0 een stapje vooruit naar 1.
5. Ga vanuit schaal 1 nog een stapje vooruit naar 2.
6. Ga vanuit schaal -2 een stapje terug naar -3.

Stap 4: Checklist nalopen

Houd deze checklist naast je ingevulde GAS-formulier, en kijk of je alles kunt aanvinken.

<i>Voor de gehele GAS-schaal:</i>	
De intervallen tussen de zes stappen zijn gelijk van grootte.	
Iedere stap op de schaal meet één variabele (dimensie van verandering).	
Het 0-doel is haalbaar, zonder dat het te makkelijk is.	
De meting van het doel kan binnen 10 minuten plaatsvinden.	
De inhoud van het doel wordt ondersteund door kind, ouders en collega's.	
De tijdlijn voor het bereiken van het doel is duidelijk.	
<i>Per doel:</i>	
Het doel is geformuleerd in concrete bewoordingen, bijvoorbeeld beginnend met 'het kind kan...'. Het doel is geschreven in de tegenwoordige tijd.	
Het doel is zo geformuleerd dat een ander het kan meten.	
Het doel bevat termen die bekend zijn bij iedereen die de meting zou kunnen afnemen.	

Stap 5: Evaluatie

Je houdt de vooruitgang van de leerling richting het doel bij. Dat doe je iedere keer wanneer je met de leerling werkt om het doel te bereiken. Dat kan dagelijks zijn, meerdere keren per week, of een keer per week. Iedere keer noteer je op het formulier welk niveau de leerling op dat moment bereikt. Op de einddatum (aan het eind van de interventieperiode waarop de GAS-schaal betrekking heeft) noteer je welk doelniveau het kind heeft behaald. Op het formulier is ruimte om eventuele opmerkingen bij de verschillende date te noteren. Bespreek het eindresultaat met de betrokkenen: duo-partner, behandelaars, ouders, en indien mogelijk met het kind.

Gebruikte literatuur:

King, G., McDougall, J., Palisano, R., Gritzan, J. & Tucker, M. (2000). Goal Attainment Scaling. *Physical & Occupational Therapy In Pediatrics*, 19, 31-52.

Dekkers, K., Viet, E. de, Eilander, H., & Steenbeek, D. (2011). *Goal Attainment Scaling (GAS) in de praktijk: Handleiding*. Breda: Revant.